

59943657-8	08/2017	מקור ראשון - יומן	עמוד 18	1/2	26.74x32.61
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

חזית אירופית

שבוע לאחר הפיגועים הרצחניים בספרד, אימאמים באירופה מבקשים להתנער מהטרור המבוצע בשם האסלאם. הם טוענים שרוב הטרוריסטים הם בעלי רקע עברייני, מוקיעים את שטיפות המוח במסגדים הקיצוניים ומתריעים: זו לא תהיה הפעם האחרונה

אסף גבור

פיגועי הדריסה שהתרחשו בברצלונה בשבוע שעבר, ושבהם נהרגו 16 בני אדם ונפצעו יותר ממאה, זעזעו את המדינה ואת אירופה כולה. על פי דיווחים, הפיגוע המשולב תוכנן במשך שנה שלמה. המחבלים שכרו רכבים, והתכוונו להכניס אליהם חומרי נפץ ומכלי גז שנועדו להתפוצץ בכמה מוקדים בחבל קטלוניה. בבית המסתור של המחבלים בעיירה אלקנר נמצאו כמאה מכלי גז. הכיסים העמוקים, ההתארגנות המדויקת והגישה לחומרי נפץ, מלמדות על שכלול הולך וגובר ביכולותיהם של הטרוריסטים המאיימים על ביטחונה של אירופה.

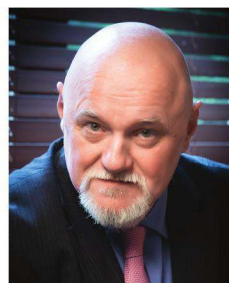
יומיים לפני הפיגוע, תקלה גרמה לפיצוץ חומרי הנפץ בבית המסתור בעיירה אלקנר. שני אנשים נהרגו בקריסת הבית, אחד מהם הוא האימאם עבד אל-באקי אסאטי. המטיף בן ה-42, שנחשב לראש חוליית הטרור, היה אמור להיות מגורש מספרד בשנת 2014. הוא הגיש ערעור על ההחלטה, ונשאר במדינה.

אסאטי הוא מעין אבטיפוס של התחזקות האסלאם הרדיקלי באירופה. את דרכו העבריינית החל בתחום הפלילי. ב-2010 נעצר בניסיון להבריח חשוי ממרוקו לספרד, וריצה עונש של ארבע שנים. בכלא יצר קשר עם אחד ממתכנני הפיגוע במרדד ב-2004, שבו נהרגו 191 אנשים, והחל להתקרב לאסלאם הקיצוני. עם שחרורו עמד בפני גירוש, בהתאם לחוק הקובע כי יש לגרש מהמדינה אזרחים זרים שנכלאו יותר משנה אחת. כאמור הוא זכה בערעור, וכך היה יכול לנוע בחופשיות בין מדינות האיחוד האירופי. לפני שנתיים התיישב בעיר ריפול שמצפון לברצלונה, והחל להטיף לצעירים לאסלאם קיצוני.

"השילוב הזה בין פלילים לטרור הוא תופעה שקיימת במדינות רבות באירופה", אומר לנו י', שבמשך תקופה ארוכה שימש אימאם בחבל קטלוניה. "אלה אנשים שבילו בבתי כלא אחרי שביצעו עבירות סמים ורכוש, וכשיצאו משם הפכו להיות מטיפים בשם האסלאם. הם המציאו דת משלהם ורואים בנו, אנשים שהקדישו את חייהם למען האסלאם הנכון, כופרים. מבחינתם רק הם יודעים מהי הדרך הנכונה, שהיא הקמת ח'ליפות איסלאמית. בדרך למטרה הזאת כל האמצעים כשרים – פיצוץ רכבות, שדות תעופה וכנסיות". אינגריד דה-מילדר, תושבת בלגיה, נחשפה לפעילותו של עבד אל-באקי אסאטי, ראש חוליית הטרור הספרדית שנהרג כאמור בהכנות לפיגוע. אחיינה בראיין, בן למחגרת

רמזי

צילום: באדיבות המצלום

מוניק

צילום: ESISC

דה-מילדר

צילום: יוני ריקנר

שי

צילום: באדיבות המרכז הבינתחומי הרצליה

מברזיל, נפל ברשתו של ארגון 'שריעה לבלגיה', ששכנע צעירים אירופים להתאסלם ושלח אותם למלחמה בסוריה. אינגריד ניהלה מאבק מתיש כדי למנוע ממנו לבצע את הצעד, אך בראיין ברח מהבית והועבר לסוריה. הוא נלחם בשורות דאעש, ומצא שם את מותו.

"האימאם אסאטי היה חלק ממערך שטיפת המוח של בראיין", היא אומרת בשיחת טלפון מבלגיה, "אני מכירה אותו היטב. רק בשנה האחרונה הוא הגיע לבלגיה שלוש פעמים. הוא היה מבקר בעיר לזון הסמוכה לבריסל, שידועה כבסיס של האסלאם הקיצוני. האחין שלי שהה שם במחנה אימונים לפני שנשלח לסוריה, ועבר שם שטיפת מוח איסלאמית רדיקלית מטעם ארגון 'שריעה לבלגיה'. ראש העיר התריע על הפעילות שמתקיימת שם, והרשויות לא עשו דבר. האימאמים המשיכו לשטוף את המוחות של הילדים שלנו ולהפוך אותם לטרוריסטים".

לדעת דה-מילדר, אירופה טרם הבינה את הסכנה שנשקפת לה מהאסלאם הקיצוני ואיננה פועלת בנחישות מספקת נגדו. "בני משפחה שלי נכחו בפיגוע האחרון בברצלונה. למולי הם היו רחוקים מהאירוע עצמו, אבל אני מרגישה שהטרור סובב אותנו, את אירופה כולה. בבלגיה העלו את הכוננות הביטחונית לרמה 3 מתוך 4, אבל זה לא מונע מאנשים מסוכנים כמו האימאם אסאטי להיכנס ולצאת מהמדינה בלי בעיה. אני לא יודעת מה עוד צריך לקרות כדי שיבינו שצריך לשנות דיסק, לסגור את הגבולות ולבצע פעולות מרחיקות לכת כדי לנטרל את חבית חומר הנפץ שאנחנו יושבים עליה. במקום זה מנסים להסביר שהדורסים, הדוקרים והרוצחים המוסלמים עושים את זה בגלל בעיות פסיכולוגיות".

אינגריד מעדכנת אותי שפתחה חשבון חדש בפייסבוק, לאחר שהקודם נחסם. "נראה שמאק צוקרברג לא אהב את התכנים שפרסמתי כדי להילחם באסלאם הקיצוני. הם חסמו את החשבון שלי כמה פעמים, אז נאלצתי לפתוח חשבון אחר לשימושי הפרטי. זה מדהים כשאתי רואה שארגון 'שריעה לבלגיה' מפרסם ברף הפייסבוק שלו שהוא מתכוון לעשות מסיבה לרגל אירוע הטרור בספרד. אותם לא חוסמים".

הצעירים מחפשים ריגושים

השייח' מועין אדין מלוטון שבאנגליה, מספר לי על אימאם סורי שפגש בלונדון ושתיאר באוזניו את יחסם של פעילי דאעש כלפי אנשי דת אחרים. "הוא חי בעיר אלכאב בצפון סוריה, שתקופה ארוכה הייתה בשליטת דאעש. השנים האלו היו סיוט מבחינת אנשי הדת. פעילי דאעש

היו מתעללים בהם, משפילים אותם ופוגעים במשפחותיהם. באחד הימים הוא הלך מהמסגד לביתו עם ספרים. הם תפסו אותו, זרקו את הספרים על הרצפה, אמרו שזו איננה הדת האמיתית ושהוא כופר ונציג של האמריקנים. אין להם כבוד לאסלאם שהוא לא שלהם. הם רואים בעצמם הדת הנכונה והיחידה".

אדין נזהר שלא להיכנס לפוליטיקה או להשמיע הצהרות בנוגע לאסלאם הקיצוני באנגליה, ומעדיף לדבר על הפעילות שלו כאימאם. "בדרשות שלי בימי שישי אני מנסה לעודד את שומעי להכיר את האסלאם המתון. הרבה יותר קל להסית לאלימות וטרור. באופן טבעי, צעירים מוסלמים ובמיוחד כאלה שהתאסלמו, מחפשים ריגושים. המטיפים שמעודדים לאלימות משלהבים אותם ויוצרים את הבעיה שאנחנו חיים בה היום, אבל רוב מוחלט של המוסלמים אינם תומכים במעשים האלו ומעוניינים לחיות את חייהם בשלווה".

מלחמת הפלגים בסוריה העניקה חיזוק משמעותי למטיפי האסלאם הקיצוני באירופה, שהתבססו דאעש בסוריה ובעיראק הגשימה את חלומם. הם שיגרו צעירים להשתתף בקרבות שאותם הגדירו מלחמת ג'יהאד, וצברו קהל מאמינים הולך וגדל ככל שדאעש התחזק בשטח. נוסף לכך, זרם הפליטים מסוריה לאירופה שימש דרך מילוט לפעילי הארגון, שחזרו מהמזרח התיכון בעלי ניסיון מלחמתי ויכולות מבצעיות.

"לגורמי המודיעין אין סיבה להיות מופתעים מרצף אירועי הטרור באירופה", אומר לי בשיחת טלפון אנואר, פליט סורי שפגשתי בעבר במחנה הפליטים בברלין. "יצאנו איתם מסוריה, חצינו איתם את הים בטורקיה והגענו איתם לפה. אם אנחנו לא היינו יכולים להבריל בינם ובינינו, בוודאי שהאירופים לא יכולים להבריל. זו משימה מודיעינית לא פשוטה". אנואר מספר על שיחה שערך עם סורים ברכבת בדרך לברלין. "הם אמרו לנו בבירור שיש להם משימה באירופה ושהם מתכוונים לבצע מעשי טרור. אני ממש מופתע מהמהירות שבה הם הצליחו לייצר יכולת מרשימה כזו. אנחנו, שהשארו מאחור חיים שלמים כדי לנכות חיים חדשים באירופה, סובלים לצערי בגלל אותם קיצונים".

"את הרשע שראינו בספרד, בצרפת וגם פה בבריטניה, מבצעים אנשים שאין כל קשר בינם ובין האסלאם", אומר לי השייח' רמזי, האימאם של אוניברסיטת 'אוקספורד' ברוקס' שבלונדון. "יש יותר מ-50 מיליון מוסלמים באירופה. המעטים שמבצעים פיגועים בשם האסלאם פוגעים בלגיטימיות של היתר. אני מקווה שהעולם מבין את זה. חוליית הטרור שפעלה בספרד לא הייתה אפילו בעלת חזות מוסלמית. אלה נערים

9-59943658	08/2017	מקור ראשון - יומן	עמוד 19	2/2	13.59x31.32
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

שטופי מוח, שדאעש הפך אותם לנשק שקשה מאוד לעצור אותו. אין הרבה מה לעשות נגד אדם בודד שלוקח רכב ודורס אנשים חפים מפשע.

“אנחנו מסייעים לגורמי הביטחון לנסות לאתר את הקיצונים, אבל מדובר במשימה כמעט בלתי אפשרית. יש היום באנגליה כ-3,000 מוסלמים ששירותי הביטחון מגדירים אותם כמסוכנים. חלקם נמצאים במעקב, אבל השאלה היא איפה מותחים את הקו. האם אפשר למנוע מאנשים להשתמש באינטרנט? האם אפשר למנוע מהם חופש תנועה? הדרך היחידה להילחם בהקצנה היא חינוך. הפעילים של דאעש פזורים בכל אירופה ומסכנים את כולם. הם רוצים לגרום למלחמת דת, ולעורר את האסלאם שיתנגד לנצרות וליהדות. אסור לנו להיכנע לניסיונות הללו. אסור לנו לפתח שנאת זרים ולאפשר נידוי של החברה המוסלמית באירופה.”

המודל לחיקוי: ישראל

ד"ר שאול שי, מומחה לטרור בינלאומי במרכז הבינתחומי בהרצליה, כופר בקישור של רבים בין התבוסות של דאעש בסוריה ובעיראק לטרור הגובר באירופה, ומציין שגם כאשר דאעש היה בשיא כוחו היו פיגועים באירופה. “הזליגה של פעילי דאעש שהגיעו מאירופה למלחמה בסוריה ובעיראק, וכעת חוזרים עם ניסיון מבצעי, מאפשרת לדאעש להרים פיגועים גדולים כמו שדאינו בפריז, בלונדון ובספרד. בעבר אליקאעידה הוביל את הטרור העולמי, היום זה דאעש, ובעתיד זה יהיה אולי ארגון אחר. הטרור העולמי הוא תופעה שהמערב יצטרך לחיות איתה, ולנסות לצמצם במידת האפשר את המוטיבציה, את התפשטות האידיאולוגיה ואת היכולת לבצע פיגועי טרור.”

לטענת שי, גורמי הביטחון והמודיעין באירופה התקדמו מאוד באיתור סיכונים. “אי אפשר לדבר על אירופה כמכלול. גודל והיקף האיום, וכן מידת האפקטיביות במניעת הטרור, משתנים ממדינה למדינה. יש מקומות שהחוקים והגורמות של החברה מעמידים קרקע פורייה לפעילות טרור. באופן כללי אפשר לומר שיש התקדמות משמעותית. אנחנו נחשפים לפיגועים שמתרחשים, אבל לא שומעים על עשרות פיגועים שמסוכלים. אין מאה אחוזי הצלחה במניעת טרור.”

לאחר הפיגוע בספרד פורסמה ברשתות החברתיות המזוהות עם דאעש, כרוז שנשאה את הכותרת “דרסו אותם”. כרוז דומה פורסמה לאחר פיגוע הדריסה בגשר לונדון ביוני. “לצערנו ישראל היא מודל חיקוי לטרור”, אומר שי. “ארגוני הטרור מושפעים מטרור הסכינאות והדריסות כאן, ומעתיקים אותו לאירופה. הניסיון שלנו עם הטרור מאפשר לנו גם לסייע לגורמי ביטחון בעולם. בעולם מזהים אותנו כמרכז ידע עולמי של מלחמה בטרור, וחלק גדול מהמדינות באות ללמוד ולהתייעץ ולנסות להשתפר.”

“איום הטרור הגיע לרמה שלא ידענו כמותה במהלך ההיסטוריה של אירופה”, אומר ל'מקור ראשון' קלוד מוניק, ראש המרכז האירופי לאסטרטגיה מודיעין וביטחון. “בשנות השיא של פעילות אל-קאעידה דובר על אלף פעילים באירופה. היום בצרפת לבדה אנחנו מדברים על 15 אלף איש שאיתרו גורמי המודיעין כקשורים לארגוני טרור אסלאמיים. לרוב מדינות אירופה אין היכולת המודיעינית והביטחונית לעצור את הטרור. אין ספק שאירופה עשתה טעויות רבות בקליטת הפליטים המוסלמים. הממשלות סירבו לראות נכוחה את העלייה בכוחם של הסלפים.”

בניגוד לדעתו של ד"ר שי, הפרשן האירופי קושר בהחלט בין הפסדי דאעש במזרח התיכון לעליית הטרור באירופה. “בכירי דאעש ביקשו במפורש מהמאמינים באירופה שלא להגיע לסוריה, אלא לפעול במדינות האם כדי ליצור טרור ופחד באירופה. בנוסף ישנם באירופה כאלה המזוהים עם דאעש שלא הצליחו להשתתף במלחמה בסוריה ובעיראק, אם משום שנעצרו ואם משום שזה מסוכן יותר היום להגיע לשם מב-2012. אז הם מחליטים לעשות את הג'יהאד שלהם באירופה.”

לדעת מוניק, שיתוף פעולה בינלאומי הוא כלי ראשון במעלה במסגרת המאבק בטרור. “אי אפשר לעצור לחלוטין את הטרור, אבל פעילות משותפת וצירוף גורמים שונים כמו רוסיה, מדינות ערב ועוד למערך המודיעין שימנע טרור, יכול לסייע. אנחנו באירופה צרכים לשאול את עצמנו שאלות קשות כמו מה עושים עם חשודים שטרם ביצעו פיגועים, ואיזו רמת חירות אנחנו מאפשרים להם.” ●

“לגורמי המודיעין

אין סיבה להיות

מופתעים מרצף

אירועי הטרור

באירופה. יצאנו

איתם מסוריה,

חצינו איתם את

הים בטורקיה

והגענו איתם

לפה. אם אנחנו

לא היינו יכולים

להבדיל בינם

ובינינו, בוודאי

שהאירופים לא

יכולים להבדיל”